

ОЛОВНЕ ПЛОМБЕ РИМСКОГ НАСЕЉА PRAESIDIUM POMPEI

Praesidium Pompei или mansio Pompei, римско насеље, углавном познато из итинерара III и почетка IV века, археолошка наука поуздано, на основу милијације и археолошких налаза на терену, смешта на локалитет “Зиндан” у атару села Тићина, у Алексиначкој котлини. Налазиште се са највећом пажњом помиње још крајем XIX века и то у извештајима пионира археолошке науке у Србији, Ј. Драгашевића, Ј. Мишковића и Т. Ђорђевића, али на самом локалитету до нису никада вршена било каква археолошка истраживања. Наша данашња знања о овом вишеслојном локалитету са континуитетом од старијег гвозденог доба, до средњег века, можемо захвалити искључиво случајним налазима, међу којима се истичу налази у збирци Саше Ристића, мештанина Рутевца, суседног села до самог локалитета Зиндан.¹ Збирка С. Ристића прави је археолошки феномен у подручју долине Јужне Мораве, а међу многим предметима из збирке Ристића, који углавном потичу са терена овог локалитета налазе се и оловне пломбе. Реч је сасвим сигурно о највећој збирци оловних пломби у Србији, јер збирка садржи неких шездесетак пломби. У раду приказујемо избор из тог великог броја пломби, који приказују пресек такве врсте налаза на локалитету овог римског насеља.

Основна намена оловних пломби је сигурност садржаја поштанских пошиљки, а представе које се налазе на пломбама носе поруке које говоре о ономе који шаље пошиљку. Треба поменути и чињеницу да је римска држава преко представа на пломбама вршила и државну пропаганду, слично као што је то случај са римским новцем. С обзиром на развијену администрацију и трговачку привреду римске империје, сасвим су очекивани налази пломби на локалитетима античких насеља из периода римске владавине. Посебно то важи за локалитет као што је Пресидијум Помпеји, насеље на магистралној комуникацији, моравском друму, римском *via rubrica*. Захваљујући прометној важности правац моравске комуникације је и присутан у поменутиим касноантичким путописима-итинерарима:

¹ Д. Рашковић, *Римско насеље Праесидијум Помпеји - Римљани у Алексиначкој котлини*, Ниш и Византија V, Ниш 2007, 210.

КАРТА: Карта са локалитетом Пресидијум Помпеји

KARTE: Karte mit dem Lokalität Praesidium Pompei.

Табула Пеутенгериана с краја III или почетка IV века, *itinerarium Antonini Augusti*, с почетка IV века, и *itinerarium Hierosolymitanum*, из 333. године. У делу када итинерари наводе насеља правцем Хорреум Марги - Туприја - Наисус, ситуација је следећа.

Tabula Peutengeriana наводи низ насеља: Horreo Margi - Presidium Dasmini - Presidium Pompei - Grampianis - Naiso.

itinerarium Antonini Augusti: Horreo Margi - Pompeis - Naiso
itinerarium Hierosolymitanum: mansio Oromago - mutatio Sarmatorum - mutatio Cametas - mansio Impompeis - mutatio Rappiana - civitas Naisso.²

Дакле насеље Пресидијум/Мансио Помпеји је била важан

управни центар и важна путна и поштанске станица, на римском магистралном друму. Познато је стајалиште да *itinerarium Antonini Augusti* помиње само најважније градске центре у којима се сакупљао природни римски порез-анона, док истицање Помпеја као мансија, код *itinerarium Hierosolymitanum*, говори само за себе о прометној важности насеља, јер су мансија биле државне путне и поштанске станице.³

Дакле не треба да чуди велики број оловних печата из збирке Ристића, пореклом са локације на коју смештамо Пресидијум или Мансио Помпеји.

Пломбе из збирке Ристић су величином и обликом углавном слични по облику и величини, дужине, од 23мм до 7мм, и то у облику конуса, облику калоте, кружног или правоугаоног облика (Табла 1). Нешто су ређе пломбе у облику правоугаоне или кружне плочице (Табла 1: 4 и 6). На свим печатима се налазио канал за врпцу. У правилу пломбе из ове збирке имају приказ на једној страни, а сасвим ретко су прикази на обе стране печата. У збирци преваладају римски печати, док је тек неколико печата из времена Византије.

Најчешћи прикази на пломбама су ликови владара. Углавном је реч о приказу једног владара, али налазе се и прикази два владара и прикази царске владарске породице. Међу више приказа владара издвајамо шест боље очуваних примерака. Натпис је делимично сачуван на три овакве пломбе, од чега за две пломбе предлажемо да је реч о приказу Константина Великог, са сачуваним словима ...NVS.. (Табла 2:1) и Валентинијанус I са

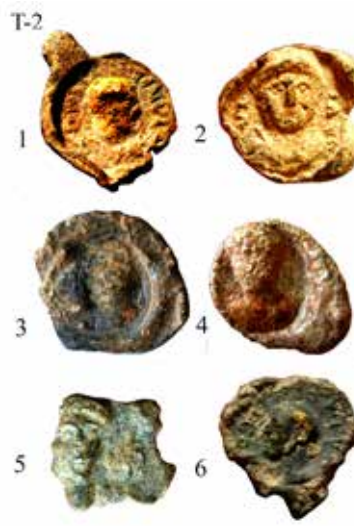
² П. Петровић, *Ниш у античко доба*, Ниш 1999, 99.

³ М. Vasić, G. Milošević, *Mansio Idimum, Mansio Idimum i Cursus Publicus*, Beograd 2000, 133-138

Табла 1) Облици пломби из збирке С. Ристића из Рутевца, пореклом са локалитета Пресидијум Помпеји.

Tafel 1: Die Figuren der Plomben aus der Sammlung des Herrn Ristic aus Rutevac, stammend von dem Lokalität Praesidium Pompei.

Табла 2: 1) Пломба са представом владара (Константин), 2) Пломба са представом владара (Валентинијан), 3) Пломба са представом владара ?, фронтално, 4) Пломба са представом владара ?, фронтално, 5) Пломба са представом владара ?, фронтално, 6) Пломба са представом лика окренутог на лево.

Tafel 2: 1) Die Plombe mit der Abbildung des Herrschers (Konstantin), 2) Die Plombe mit der Abbildung des Herrschers (Valentinian), 3) Die Plombe mit der Abbildung des Herrschers ?, frontal, 5) Die Plombe mit der Abbildung des Herrschers ? frontal, 6) Die Plombe mit der Abbildung der Gestalt, abgewendet nach links.

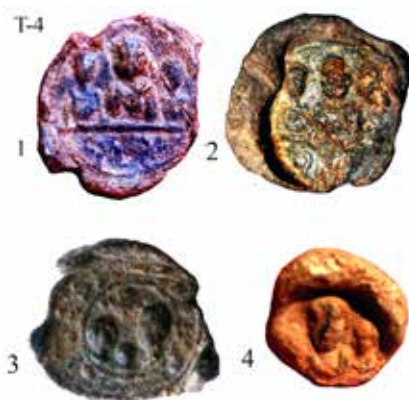
сачуваним словима VA...-...TI.. (Табла 2: 2). На пломби са ликом Константина цар је приказан у профилу окренут на десно, док је у случају пломбе на којој видимо лик Валентинијана I, представа окренута лицем фронтално. Трећа пломба са приказом једног владара, због лошег откова и излизаности није могуће препознати (Табла 2:6). Реч је о фрагментарно сачуваној пломби, тако да је то и најмањи одломак у збирци Ристића. Иако излизана и сачувана у мањем фрагменту, сачувано је лице владара, па и део чела са дијадемом (Табла 2:5). Такође су излизане и две пломбе са приказом владара лицем окренутим напред, од којих је једна потпуно оштећена (Табла 2:3), док се код друге пломбе наслућује дијадема на глави владара (Табла 2:4).

На три пломбе налази се прикази биста два владара приказаних у профилу, окренутих лицима један према другоме. Тешко је рећи о којим је владарима реч, али највероватније је реч о владарима IV века, и то Константину Великом и Лицинију (Табла 3:2) и Валентинијану II и Теодосију I (Табла 3:2).

Табла 3: 1) Пломба са представом тетрарха, (доњи ред прилично излизан), 2) Пломба са представом два лика, савладари, 3) Пломба са представом два лика, савладари, 4) Пломба са представом два лика, лик лево, женска особа (царица).

Tafel 3: 1) Die Plombe mit der Abbildung eines Tetrarchs (untere Reihe ziemlich beschädigt), 2) Die Plombe mit der Abbildung zweier Gestalten, die Tertrachen, 3) Die Plombe mit der Abbildung zweier Gestalten, die Tertrachen, 4) Die Plombe mit der Abbildung zweier Gestalten, die Gestalt links ist weiblich (Kaiserin).

Табла 4: 1) Пломба са представама три лика (владарска фамилија), 2) Пломба са представама три лика, (владарска фамилија) 3) Пломба са представама два или три лика, (владарска фамилија) 4) Пломба са представама два лика (владарска фамилија).

Tafel 4: 1) Die Plombe mit der Abbildung dreier Gestalten (die Familie des Herrschers), 2) Die Plombe mit der Abbildung dreier Gestalten (die Familie des Herrschers), Die Plombe mit der Abbildung zweier Gestalten (die Familie des Herrschers).

Можда је најзанимљивији примерак пломбе на којој уочавамо трагове које упућују да је реч о представи четири владара, са по две бисте, окрените једна према другој, у два реда. Због излизаности и лошег откова пломбе, јасно се види само један, горњи, ред са две бисте (Табла 3:1) Прикази тетрарха на оловним пломбама нису реткост и јављају се и на територији Србије, па су на територији Виминацијума пронађене три такве пломбе,⁴ а Народну музеј у Београду поседује једну такву пломбу.⁵ Такве пломбе су пронађене и на другим подручјима Царства, као што су пломбе са подручја Паноније Инфериор, Паноније Супериор, Норика и Реције.⁶

Трећу групу пломби са владарским ликовима су прикази царске владарске породице. Пломба, на којој се у кружном пољу лево, јасно

⁴ В. Иванишевић, *Римски и византијски печати и медаљони из збирке Народног музеја у Пожаревцу*, Нумизматичар 15, 1992, бр. 12, 13 и 14

⁵ S. Stanković, V. Ivanišević, *Rimski i ranovizantijski olovni pečati iz zbirke Narodnog muzeja u Beogradu*, Numizmatičar, 31, Beograd 2013, 239-252

⁶ G. Dembski, *Römische Bleisiegel aus Österreich, Römisches Österreich*, 3, 1975, бр. 9-11; H. Bender, M. Overbeck, B. Overbeck, *Bleiplomben und andere Objekte aus Blei von zwei rätischen Fundplätzen*, Bayerische Vorgeschichts-Blätter 65 (2000), бр. 5; M. Ilkić: *Antičke plombe iz Sotina (Cornacum)*. In: *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 48, 2006, бр. 3 и 4.

Табла 5: 1) Пломба са представом две Викторије на квадриги, 2) Пломба са представом Викторије са два венца, 3) Пломба са представама две Викторије окренуте лицем једна према другој, 4) Пломба са представама Херакла са багином у левој руци.

Tafel 5: 1) Die Plombe mit der Abbildung der zwei Viktorias auf Quadriga, 2) Die Plombe mit der Abbildung der Victoria mit zwei Kränzen, 3) Die Plombe mit der Abbildung der zwei Victorias mit den zueinander gewendeten Gesichtern, 4) Die Plombe mit der Abbildung des Herakles mit einer Prügel in der linken Hand.

Табла: 1) Пломба са представама две птице, са границом у кљуну, 2) Пломба са представом птице (орла), 3) Пломба са представом лава, 4) Пломба са представом лава, 5) Пломба са представом пужа, 6) Пломба са представом коња, на лево.

Tafel 6: 1) Die Plombe mit der Abbildung der zwei Vögel, mit dem Mistelzweig im Schnabel, 2) Die Plombe mit der Abbildung eines Vogels (Adler), 3) Die Plombe mit der Abbildung eines Löwen, 4) Die Plombe mit der Abbildung eines Löwen, 5) Die Plombe mit der Abbildung einer Schnecke, 6) Die Plombe mit der Abbildung eines Pferdes.

види биста женске особе окренуте десно према другој бисти која је непрепознатљива. На представи женске особе, највероватније царице, детаљно је приказана фризура (Табла 3:4). Предлажемо да је реч о приказу цара и царице окренутих једно према другом, иако пломбе могу бити и приватног карактера, ипак такве представе на пломбама пронађених на друмовима римских провинција најлогичније је сместити у круг царског домена. Исто важи и за наше тумачење приказа биста цара и његовог наследника у узрасту детета, обучених у тогу која, идентично и код цара и код царевића, преко рамена виси на прсима (Табла 4:4). Лик цара детета, са тогом преко рамена, видимо на пломби из Дурусторума, али ту је реч о Гордијану III.⁷ У нашем случају претпостављамо да је реч такође о владару III века, у ком постоји више случајева савладарства Цара и малолетног сина.

⁷ V. Gerassimova - Tomova, *Bleiplomben aus Durustorum*, hrsg. H. Vettters, *Die*

Табла 7: 1) Пломба са палминим дрвом, 2) Пломба са пужет, 3) Пломба која приказује лежећу особу ?, 4) Пломба са лицем старца.

Tafel 7: 1) Die Plombe mit der Abbildung einer Palme, 2) Die Plombe mit der Abbildung einer Schnecke, 3) Die Plombe mit der Abbildung einer liegenden Person, 4) Die Plombe mit der Abbildung eines alten mannes.

Табла 8: 1) Пломба са натписом у три реда, COT/OHO/POT, 2) Пломба са двостраним натписом, PR, са једне стране, и са друге стране BA, 3) Пломба са натписом у два реда, TPA/ANO, 4) Пломба са натписом у два реда, TIT?/?NO.

Tafel 8: 1) Die Plombe mit der Aufschrift in drei Reihen COT/OHO/POT, 2) Die Plombe mit der doppelseitigen Aufschrift, PR, auf der einen Seite und auf der anderen BA, 3) Die Plombe mit der Aufschrift, zweireihig TPA/ANO, 4) Die Plombe mit der Aufschrift, zweireihig TIT?/?NO.

Једна од пломби има специфичан приказ, цар је приказан у кружном пољу десно, а умањени савладар, наследник, лево. Окренути су лицем један према другом. Чини се да је између њих је симбол власти, глоб, али то мође бити и још један, најмањи приказ, наследника или савладара. Такав случај са три личности у истом распореду приказа налазимо на локалитету у Рецији, представама Валентинијаном I, Валенсом и Грацијаном.⁸ Натпис иде уоколо, али због излизаности, није читак. На глави цара, наслуђује се шлем. Највероватније је и овде реч о пломби друге половине IV века, као што је то случај са пломбом из Реције (Табла 4:3).

Приказ на две пломбе, представља три фигуре у седећем положају, ликове цара са два савладара, окренутих фронтално. Иако су представе излизане може се рећи да су цар и савладари у оклопу и са палудаментом.

Schwarzmeerküste in der Spätantike und im frühen Mittelalter, Wien 1992, бр 2 а и б.

⁸ H. Bender, M. Overbeck, V. Overbeck, *нав. дело*, 6

Представе на ове две плombe могле би бити, у првом случају, Трајан Деције, Хереније Етруск и Хостилијан (Табла 4:1), и у другом случају, Теодосија I, са Хоноријем и Аркадијем (Табла 4:2). Једну слично конципирану плombу налазимо на дунавском лимесу, у римском Корнакуму.⁹

Када натпис није сачуван или уопште није постојао, тешко је говорити да ли је реч о царском печату. Тако је и са плombом где је у дубоком рељефу, у кружном медаљону, у профилу је приказана биста особе с бујном брадом, улево. Позади, у висини врата, испод праменова косе, висе крајеви врпце која је логично била свезана око чела. Сама врпца нас упућује на царски портрет, јер она треба да носи дијадему, а сам брадати лик упућује на царске портрете династије Антонина. На наличју ове плombe се представе две птице, окренуте једна према другој са гранчицом у кљуну (Табла 6:1). Представе животиња на римским плombaма су чест мотив, а међу њима су птице међу чешћим мотивима на плombaма.¹⁰ Представе животиња на плombaма у збирци Ристић одговара ситуацији на другим римским налазима и налазиштима. На једној од плombи препознајемо лик птице и то орла (Табла 6:2). На две плombe, истина оштећене и излизане, видимо лик лава. Једна од тих плombи је делимично сачувана али се може видети део лавље гриве и стражњи део са репом (Табла 6:3). Друга плomba са лавом је прилично излизана, али се такође препознаје лавља грива (Табла 6:4). Лав такође спада у честе мотиве римских плombи.¹¹ На једној од плombи налази се јасан лик пужа (Табла 6:5). На једној од плombи којима су представе нејасне и још више загонетне, налази се између осталог пужева кућица (Табла 7:2). Плomba са представом коња је излизана и лошег је откова, али ипак силуета коња је још видљива (Табла 6:6).

Митолошке сцене су честе на оловним плombaма римског царства. У збирци Ристића, односно у збирци плombи са локалитета Пресидијум Помпеји, истичемо четири плombe, од којих су три са представом Викторије и једну плombу са ликом Херакла. Представе две Викторије на четворопрегу су минуциозан рад са приказом детаља као што су Викторије са венцима у рукама, или као што је сама запрега (Табла 5:1). Представа Викторије са два венца у рукама такође је рад завидне квалитете (Табла 5:2). Викторије су римски нумизматички мотив још од времена римске републике, а представа на плombи, Викторија са венцем, позната је из археолошке литературе,¹² међутим наш је примерак је Викторија са два венца. Аналогију за овакву представу можемо пронаћи у нумизматичкој представи - VIKTORIA AVGUSTORUM.¹³ Представа на плombи такође са две Викторије и такође израђена по нумизматичком узору, попут приказа

⁹ М. Ilkić, *нав. дело*, бр. 12

¹⁰ E. Tóth, *Bleibullen im Ungarischen Nationalmuseum, Instrumenta inscripta latina*, 49, Pecs 1991, бр. 253

¹¹ M. Rostovtzev M. Prou, *Catalogue des plombes de l'Antiquité, du moyen age et des Temps Modernes conservés au département des Médailles et Antiques de la Bibliothèque Nationale*, Paris, 1900, Pl. VIII, 12, Pl. XII, 9

¹² G. Dembski, *нав. дело*, бр. 19 и 20.

¹³ Carson, R. A. G., P. V. Hill and J. P. C. Kent, *Late Roman Bronze Coinage*, New York 1989, 109

Табла 9: 1) Пломба са натписом у лигатури AN, изнад ситније стилизовано ST, са обе стране по крст, 2) Хрстов монограм, са десне стране TT, испод PP, 3) Двострана пломба, на аверсу приказ Богородице, на десно натпис у два поља M/ΘV, односно, M(ήτηρ)/ Θ(εο)υ. На реверсу је натпис у 4 реда, нека слова су избледела и непрепознатљива: ?OK?/RΘAΘ/ NACI?/M(O)NA?.

Tafel 9: 1) Die Plombe mit der Aufschrift in Ligatur AN, oberhalb feiner und stilisiert geschrieben ST, auf beiden Seiten ein Kreuz, 2) Monogram des Christus, auf der einen Seite TT, darunter PP, 3) Doppelseitige Plombe, auf dem Avers Abbildung der Madonna, auf der rechten Seite Aufschrift M/ΘV, bzw. M(ήτηρ)/ Θ(εο)υ. Auf dem Revers ist eine Aufschrift vierreihig, manche Buchstaben sind abgeblasst und nicht erkennbar ?OK?/RΘAΘ/NACI?/M(O)NA?.

на ковању VICTORIAE DD NN AVG ET CAES (Табла 5:3), карактеристична ја за прву половину IV века.¹⁴ Пломба на којој можемо претпроставити да је реч о Хераклу потпуно је излизана, тако да на се тек разазнаје фигура која у десној руци држи нешто што би могла бити батина, на основу чега и изводимо закључак о могућој представи Херакла (Табла 5:4). Херакле је присутан на ковањима пломби, али он у тим приказима батину држи према доле, док се на нашој представи чини да је батина у левој руци према горе.¹⁵

Велики број пломби или печата су ипак загонетни ликови и представе које је изузетно тешко објаснити. Такве су пломбе са пужевом кућицом (Табла 7:2), или пломба са лицем старца (Табла 7:4), што би евентуално могли приписати лику филозофа. Неки мотиви на пломба су јасно видљиви, као што је то нпр. палмино дрво (Табла 7:1), или пломба која као да приказује лежећу особу (Табла 7:3), али објаснити поруку тих мотива тек предстоји неком од истраживача.

Пломбе са натписима су ретко налазе на античким локалитетима на подручју Србије. Обично их приписујемо приватним пошиљкама или трговачким трансакцијама. Наводимо четири примерка из збирке Ристића. Једна од ретких плочастих пломби, са истоветним натписом на обе стране пломбе, у три реда: COT/OHO/POT (Табла 8:1).

На другој пломби налазио се PR, са једне стране, и са друге стране VA (Табла 8:2). Можда би у натпису у два реда TRA/ANO, могли препознати град Трајанополис (Табла 8:3). Делимично сачуван натпис, у два реда, где се јасно види TIT?/?NO (Табла 8:4). Лако је препознати да се у горњем реду крије лично име TITUS.

¹⁴ Исто, 110

¹⁵ G. Dembski, *нав. дело*, бр.31

Византијске пломбе са натписима из збирке Ристића, пошто је реч о скраћеницама и лигатурама, а и због излизаности и лоших ковања, за сада нису прочитана. Реч је о плочастим пломбама, једне са монограмом AN и и једним комбинаованим ST, изнад, уз два крста са страна монограма, што би нас могло упућивати на монограм имена Анастасијус (Табла 9:1). Друга је плочаста пломба са истом представама на обе стране пломбе и то са Христовим монограмом, око којег су по два паралелна слова, у дну монограма PP, лево TT (Табла 9:2).

Трећа плочаста пломба византијског порекла, је са двостраним приказом и може се одредити у период X-XII века. На аверсу је Богородица, која највероватније на прсима држи малог Христа, међутим тај део је механички оштећен. Десно у пољу се налази натпис у два реда: M/ΘV, односно, M(ήτηρ)/ Θ(εο)ῦ.

На реверсу је натпис у 4 реда, нека слова су избледела и непознатљива: ?OK?/RΘAΘ/NAC?/M(O)NA?

Можемо закључити да временски распон за који везујемо наста-нак пломби из збирке Ристића, одговара историјским збивањима у Поморављу, током античког периода и током период Византије. Тако у збирци има примерака II и III века, али далеко највише пломби потиче из IV века. Дакле највише пломби потиче из времена када су балканске провинције биле у центру пажње римске државе. Провинције угрожене варварском опасношћу требале су највећу бригу централне власти. Након што су провале током Сеобе народа, од краја IV века до половине V века, онемогућиле трговину и уопште комуникације, долази до цезуре у свим облицима размене привредних добара, па су тако и пломбе у том времену изгубиле сваки значај. Након опоравка римског царства и обновом власти са седиштем у Константинополису, крајем V века под управом цар Анастасија, пошиљке са оловним пломбама су наставиле да циркулишу царством. Тако је Мансио Помпеји повратио своју улогу, одатле и објашњење за налазе две пломбе, једне са монограмом, који би могао носит име Анастасија и друга са Христовим монограмом. Најмлађи такав налаз је пломба са ликом Богородице на аверсу што нам потврђује активности Византијског Царства у Поморављу, па и конкретно у подручју насеља Пресидијум Помпеји, током средњег века.

Dušan Rašković

BLEIPLOMBEN DER RÖMISCHEN ANSIEDLUNG PRAESIDIUM POMPEI

Die Privatsammlung des Herrn Sasa Ristic, aus der Umgebung von Aleksinac, beinhaltet ca. sechzig, vor allem römischen und ein paar Funde der mittelalterlichen Plomben. Römische Ansiedlung Praesidium Pompei, angesiedelt auf der Fernstraße mitten in Pomoravlje der Stadt Aleksinac hatte eine wesentliche Rolle bezüglich Verkehr, Verwaltung und Handel. Dies bestätigt auch die Vielzahl der gefundenen Bleiplomben. Es handelt sich um Plomben mit der Abbildung der Herrscher sowie der mythologischen und christlichen

Motiven. Diese Vielzahl an gefundenen Bleiplomben, an einer Fundstelle, ist außerordentlich selten in Pomoravlje und diese Arbeit wird im großen Umfang die Erkenntnisse über diesen Aspekt der römischen Kultur auf dem Gebiet Serbiens bereichern. Die Zeitspanne mit der wir die Entstehung der Plomben aus dieser Sammlung verbinden, entspricht den geschichtlichen Ereignissen in Pomoravlje während der Antike und der Byzantinisches Reiches. In der Sammlung befinden sich Exemplare aus dem zweiten und dritten Jahrhundert, aber die meisten Plomben stammen aus dem vierten Jahrhundert, aus der Zeit in der die römischen Provinzen auf dem Balkan im Zentrum der Aufmerksamkeit des Römischen Reiches waren. Die Provinzen, den Gefahren von den Barbaren ausgesetzt, haben die größte Fürsorge der zentralen Herrschaft gebraucht. Nachdem die Ausbrüche der Abwanderung der Völker, Ende des vierten Jahrhunderts bis zu der Mitte des fünften Jahrhunderts, den Handel und die Kommunikation unmöglich gemacht haben, kam zu einer Zäsur in allen Formen des Handels und somit haben die Plomben in dieser Zeit auch völlig ihre Bedeutung verloren. Nach der Erholung des Römischen Reiches und des Wiederaufbaues der Macht mit dem Sitz in Konstantinopel, Ende des fünften Jahrhunderts, unter der Verwaltung des Kaisers Anastasios I., wurden die Übersendungen der Plomben fortgeführt. Aus diesem Grund hat auch Mansio Pompei seine Rolle wiedererlangt, woraus die Bedeutung für den Fund zweier Plomben abgeleitet werden könnte. Eine davon hat ein Monogram, möglicherweise mit dem Namen Anastasios I., und die zweite Plombe hat ein Monogram mit der Gestalt des Jesus Christus. Der jüngste Fund ist eine Plombe mit dem Gestalt der Madonna auf dem Avers, welcher die Aktivitäten des Byzantinischen Reiches in Pomoravlje, auch konkret auf dem Gebiet des Praesidium Pompei im Mittelalter, bestätigt.